

Asia: VN/36276/2025

Lausuntopyyntö mikroyrittäjien rahoituksesta sekä yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksista

Mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantaminen

1.

Päätöksenteon keskittyminen

- Rahoitusorganisaatiot ovat kasvaneet nopeasti, ja päätöksenteko on keskitetty. Tämän seurauksena paikallisolosuhteiden tuntemus on heikentynyt, eikä päätöksenteko aina perustu mikroyritysten todelliseen toimintaympäristöön.
- Yrittäjän henkilökohtainen tuntemus on vähentynyt, jolloin päätösten taustat ja kokonaiskuva jäävät helposti epäselviksi.
- Alueille tarvitaan enemmän paikallisia päätöksentekijöitä, joilla on ymmärrystä alueen yritystoiminnasta ja olosuhteista.

2.

Oman pääoman ehtoinen rahoitus

- Tulevaisuuden epävarmuus on kasvanut, mikä lisää rahoittajien varovaisuutta ja kiristää rahoitusehtoja päätöksenteossa. Tämä hankaloittaa mikroyritysten rahoituksen saantia.
- Mikroyrityksille ei kerry riittävästi omaa pääomaa, mikä rajoittaa mahdollisuuksia investointeihin ja kasvuun.

3.

Vakuusvaatimukset

- Vakuusvaatimukset ovat kiristyneet, ja hyväksyttävien vakuuksien piiri on kaventunut niin, ettei esimerkiksi itse yritys kelpaa vakuudeksi.
- Tase-erien vakuusarvot ovat laskeneet, mikä heikentää yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta.
- Yrityksillä voi olla merkittävää arvoa, mutta yhä useammin se on luonteeltaan aineetonta. Muuttuneessa yrityskentässä immateriaalinen omaisuus ei kuitenkaan kelpaa vakuudeksi, ja fyysistä omaisuutta, kuten halleja, omistetaan entistä vähemmän.

4.

Rahoittajien ja päättäjien huomion kiinnittyminen isojen yritysten rahoituksen haasteiden ratkaisemiseen

- Rahoitusorganisaatioiden kasvaessa suuret yritykset saavat rahoitusta helpommin, kun taas mikroyritykset jäävät herkemmin sivuun.
- Mikroyritysten rahoittaminen tulisi nostaa rahoitusorganisaatioiden strategiseksi painopisteeksi, sillä peräti 93 % Suomessa toimivista yrityksistä on mikroyrityksiä.

5.

Yksityisen maltillisen (korko 5-10 %) vieraan pääoman saatavuus

- Kohtuuhintainen vieras pääoma mahdollistaa investoinnit ja kasvun ilman kohtuutonta velkariskiä.
- Mikroyritysten tulorakenne ja kassavirta eivät kestä korkeakorkoista rahoitusta, varsinkaan epävarmassa toimintaympäristössä.
- Kalliimpaa vierasta pääomaa ei voida hyödyntää esimerkiksi yrityskauppojen rahoituksessa.

Kysymys 2. Mitä kehittämis ehdotuksia Teillä on mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantamiseen, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevasta yrittäjyyden edistämisestä mikroyrittäjyyden kentässä, kuten toimintaympäristö, politiikkatoimet ja vastaava? Valtiovallan vastuulla olevilla rahoitusjärjestelmillä tarkoitetaan julkisia rahoituspalveluita ja -instrumentteja, joita valtio tarjoaa tai tukee mikroyrittäjien liiketoiminnan rahoittamiseksi. Näihin kuuluvat esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan osalta ELY-keskusten yritystukimuodot, Finnveran lainat ja takaukset, Business Finlandin rahoituspalvelut.

Pyydämme konkreettisia kehittämis ehdotuksia valtiovallan vastuulla olevan osalta mikroyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseen perusteluineen.

Ehdotus 1 Oman pääoman ehtoisen rahoitustuotteen lisääminen Finnveran palveluvalikoimaan

Perustelut

Mikroyritysten rahoituspaketeissa Finnvera on jo hienosti mukana yhteistyössä pankkien kanssa. Säädosympäristön ja pankkien sääntelyn kiristyessä ja tulevaisuuden epävarmuuden noustua aikaisempaa suuremmaksi, mikroyritykset tarvitset aikaisempaa enemmän omaa pääomaa saadakseen Finnveran ja pankit mukaan investointien, kehittämishankkeiden ja yritysten omistajanvaihdosten rahoittamiseen. Finnverassa voisi pilotoida omaa yksikköä, joka tarjoaisi markkinoille oman pääoman ehtoista rahoitusta. Summat voisivat vaihdella vaikka välillä 10.000 – 50.000 €.

Pääomasijoitukset voitaisiin rahoittaa siirtämällä Tesin varoja ja yritystukia Finnveran oman pääomanehtoiseen rahoitukseen.

Ehdotus 2 Finnvera voisi tuoda markkinoille kovenantit mikroyritysten rahoitukseen

Perustelut

Mikroyritysten liiketoiminnot ovat enenevässä määrin kehittymässä sellaiseksi, että yrityksillä on käytössään aina vain vähemmän sellaisia omaisuuseriä, joita voitaisiin käyttää rahoituksessa vakuutena. Sopimusvakuuksia käytetään jo nyt hyvällä menestyksellä suurten yritysten rahoituksessa, mutta sellaisten tarve mikroyrityksissä kasvaa jatkuvasti. Finnveran rahoitusosaaminen on jo niin korkealla tasolla ja toiminta ammattimaista, että se olisi todennäköisin toimija, joka onnistuisi sopimusvakuuksien tuomisessa osaksi mikroyritysten rahoituspaketteja.

Ehdotus 3 Vahvistetaan Finnveran ja yksityisten rahastojen yhteistyötä mikroyritysten rahoituksessa

Perustelut

Finnveran ja pankkien yhteistyö sujuu useimmiten saumattomasti, sille on muodostunut vahvat perinteet ja siihen on jo totuttu. Mikroyrityksissä kun kuitenkin koetaan haasteita rahoituksen saatavuudesta, niin markkinoille on syntynyt tilaan uusille yksityisille rahastoille, joilla on omat yksilölliset sijoitusprofiilinsa. Finnveran panostukset yhteistyöhön heidän kanssaan olisi tehokas ja nopea tapa toimia näiden rahastojen markkina-aseman vahvistamiseksi. Toimenpide vahvistaisi ja monipuolistaisi meidän poikkeuksellisen pankkikeskeistä rahoitusmarkkinaa ja toisi lisää kaivattuja vaihtoehtoja mikroyritysten rahoitusmarkkinoille.

Ehdotus 4 Vahvistetaan rahoituksen hakijoiden ja Finnveran rahoituspäätösten tekijöiden välistä vuorovaikutusta

Perustelut

Mikroyritysten on suhteessa suurin yrityksiin huomattavasti vaikeampaa toteuttaa luotettavia ennusteita liiketoiminnan kehittymisestä. Näin ollen pelkästään laskelmiin perustuva mikroyritysten rahoituspäätösten valmistelu todennäköisesti johtaa tilanteisiin, joissa rahoitettava yritys ja sen johto esittävät toteuttamiskelpoisen suunnitelman, mutta heidän esittämänsä aineisto ei täytä rahoittajan kriteereitä. Rahoittajan ja rahoituksen välinen vuorovaikutus rakentaa molemminpuolista luottamusta ja todennäköisimmin johtaa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Rahoituspäätösten tekijöiden paikallistuntemus on vähentynyt. Aikaisemmin yrittäjät neuvottelivat päätösten tekijöiden kanssa, mutta nyt asioiden valmistelijoiden ja järjestelmien kanssa. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kuuluu, että joku tekee asioita eri tavalla kuin yleensä. Uusien toimintatapojen rahoitettavuuden tunnistaminen on tietojärjestelmille valtavan vaikeata. Voisiko jatkossa olla niin, että julkiset rahoituspäätösten tekijät olisivat asiakkaan näkökulmasta tunnistettavia?

Ehdotus 5 Vahvistetaan Finnveran resursseja ja asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet mikroyritysten rahoitustuotteiden markkinointiin

Perustelut

Isot yritykset vievät rahoittajien ja päättäjien huomion. Rahoittajat saavat enemmän rahaa markkinoilla vähemmällä vaivalla, kun rahoittavat vain suuria kohteita. Juuri tässä kohtaa tarvitaan julkista toimijaa kuten esimerkiksi Finnveraa kohdentamaan resursseja mikroyritysten rahoitustuotteiden markkinointiin. Kasvavaan kysyntään vastaaminen edellyttää, että myös itse rahoitustuotteet on riittävästi resurssoitu.

Yritysten sukupolven- ja omistajanvaihdokset liiketoiminnan jatkumisen turvaamiseksi

1.

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuus

- Yrityskaupat, sukupolvenvaihdokset ja omistajanvaihdokset edellyttävät usein oman pääoman ehtoista rahoitusta toteutuakseen.

2.

Perintö- ja lahjaverotus sukupolvenvaihdoksissa

- Nykyinen perintö- ja lahjaverotus aiheuttaa haasteita sukupolvenvaihdoksille.
- Perintö- ja lahjaverotuksen seurauksena yrityksiä ja omistuksia siirretään ulkomaille, mikä heikentää kotimaista omistajuutta ja veropohjaa.
- Perintö- ja lahjaverotus ei tue perheyritysten pitkäjänteistä kehitystä ja kasvua, koska tuleva verorasitus ohjaa varovaisuuteen ja vähentää halukkuutta investoida tai kasvattaa yritystä.

3.

Yritystostolla yrittäjäksi tulemisessa vaadittavan osaamisen kouluttamisen vähäisyys

- Koulutusjärjestelmämme perustuu yrittäjyysopinnoissa yrityksen perustamiseen, koulutusohjelmissa ei puhuta juurikaan yrityksen ostamisesta.
- Yrityskauppoihin ja sukupolvenvaihdoksiin liittyvä osaaminen on usein käytännön tasolla puutteellista, mikä vaikeuttaa yritysten jatkuvuutta ja omistajanvaihdoksia.

4.

Julkisten ja yksityisten toimijoiden välinen yhteistyö yritysten omistajanvaihdosten neuvonta- ja asiantuntijapalveluiden toteuttamisessa

- Omistajanvaihdosneuvojen toimenkuvat tulisi yhtenäistää koko maassa.
- Omistajanvaihdokset eivät ole saaneet riittävästi huomiota, joten niiden tukemista tulisi vahvistaa koko maassa tasavertaisesti.
- Yrityspalveluseteliä tulisi laajentaa koko maan kattavaksi, jotta kynnys asiantuntijapalvelujen hyödyntämiseen madaltuu.
- Julkisen sektorin tarjoaman matalan kynnyksen neuvonnan ei tulisi kilpailla yksityisen sektorin kanssa, vaan tunnistaa asiakkaan tarpeet ja ohjata hänet oikeantyyppisen yksityisen palvelun piiriin.

5.

Keskeisten valtakunnallisten toimijoiden yhteistyön pitkäjänteinen kehittäminen sukupolvenvaihdosten ja yrityskauppojen edistämiseksi

- Keskeisten omistajanvaihdostoimijoiden tukeminen esimerkiksi apurahoin on tärkeää, jotta omistajanvaihdoksia voidaan edistää tehokkaasti koko Suomessa.

Kysymys 4. Mitä kehittämistarpeita on yritysten sukupolvenvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämis ehdotuksia *sukupolvenvaihdosten* edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyyskulttuuri jne.

1. Oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuuden parantaminen.

Finnveran resurssien lisääminen, jotta yritysten rahoitus- ja neuvontapalvelut voidaan tarjota nopeammin, laadukkaammin ja paremmin mikro- ja pk-yritysten tarpeisiin, mukaan lukien sukupolvenvaihdokset.

2. Perintö- ja lahjaverotuksen uudistaminen niin, että yritysten sukupolvenvaihdokset voitaisiin toteuttaa ilman lahjaveroseuraamuksia.

Jos perintö- ja lahjaverotus poistettaisiin, yhä useampi yritys voisi siirtyä seuraavalle sukupolvelle ilman verorasituksen aiheuttamia esteitä, mikä lisäisi sukupolvenvaihdosten määrää merkittävästi.

3. Sukupolvenvaihdososaamisen koulutuksen vahvistaminen.

Oppilaitoksiin tulisi lisätä koulutusta, joka käsittelee sukupolvenvaihdoksia ja yritysten siirtymistä seuraavalle omistajalle.

4. Puhumisen kulttuurin vahvistaminen.

Kehittämishankkeiden rahoittaminen, jotta uusia toimintamalleja, neuvontapalveluja ja koulutuksia voidaan pilotoida ja levittää laajemmin.

Kysymys 5. Mitä kehittämistarpeita on yritysten yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämis ehdotuksia *yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten* edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyyskulttuuri jne.

. 1. Oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuuden parantaminen

Valtiovalta voi tukea oman pääoman ehtoista rahoitusta yrityskaupoissa ja sukupolvenvaihdoksissa tarjoamalla rahoitusinstrumentteja, kuten sijoituksia, takauksia tai pääomasijoitusrahastoja, sekä verokannustimia sijoittajille ja verojen keventämistä sukupolvenvaihdoksissa. Lisäksi valtiovalta voi tarjota koulutusta ja neuvontaa, vahvistaa markkinoita tiedottamalla sijoitusmahdollisuuksista ja rakentamalla tukiverkostoja sekä toimia koordinaattorina eri rahoituslähteiden välillä.

2. Yrityksen ostamisen osaamisen koulutuksen vahvistaminen

Valtiovallan tulisi varmistaa, että omistajanvaihdokset näkyvät systemaattisesti tutkinto-ohjelmien sisällöissä, jotta yritysostamiseen liittyvä osaaminen kehittyy jo koulutusvaiheessa.

3. Julkisten ja yksityisten toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen neuvonta- ja asiantuntijapalveluiden toteuttamisessa.

Julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä tulisi vahvistaa, jotta neuvonta- ja asiantuntijapalvelut voidaan toteuttaa tehokkaasti, laadukkaasti ja yritysten tarpeisiin räätälöidysti.

4. Omistajanvaihdostoimijoiden toiminnan vakiinnuttaminen yritysten omistajanvaihdosten edistämisen keskeisten valtakunnallisten yhteistyöalustoina.

Omistajanvaihdostoimijoiden, (esimerkiksi SYVL:n, OV-foorumin ja Perheyrittäjien Liiton) toiminnan vakiinnuttaminen keskeisinä valtakunnallisina yhteistyöalustoina on tärkeää, jotta yritysten omistajanvaihdoksia voidaan tukea tehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Vakiintuneet toimijat tarjoavat asiantuntija- ja neuvontapalveluita, edistävät verkostoitumista sekä varmistavat tiedon ja hyvien käytäntöjen leviämisen koko maassa, mikä lisää omistajanvaihdosten onnistumisprosenttia ja liiketoiminnan jatkuvuutta.

Pihlajamaa Paula
Suomen Yritysvälittäjien ja Omistajanvaihdosasiantuntijain Liitto ry (SYVL)